

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри публічного адміністрування
та управління бізнесом,
протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.
Зав. кафедри _____ Комарницька Г.О.

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

спеціалізація: «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: денна

Укладач:
Маліновська Ольга Ярославівна, доцент
кафедри публічного адміністрування та
управління бізнесом, к.е.н., доцент

ЛЬВІВ 2022

Зміст планів семінарських занять

РОЗДІЛ 1.	МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	2
РОЗДІЛ 2.	КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	2
РОЗДІЛ 3.	ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	3
РОЗДІЛ 4.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	7

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організовується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена під час обговорення. Семінарські заняття зі студентами проводяться в активній формі. Мета семінару-дискусії, що проводиться в активній формі – активізація мислення студентів шляхом їх залучення до організації та керівництва заняттям.

Мета семінарських занять з курсу «Соціальна відповідальність держави та бізнесу»: формування у студентів знань з теорії та практики розробки та реалізації соціально-відповідальних проектів та програм і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують сталий розвиток бізнес-структури. Для цього необхідна систематична та цілеспрямована робота. Вона має передбачати використання лекційного матеріалу, навчальної літератури та, в окремих випадках, законодавства до кожного семінару.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді, їх виступи, активність у дискусії, вміння формувати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з цієї навчальної дисципліни.

РОЗДІЛ 2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема семінарського заняття.	Кількість годин
1	2	3
1.	<i>Семінарське заняття №1.</i> Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.	2
2.	<i>Семінарське заняття №2</i> Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.	2
3.	<i>Семінарське заняття №3</i> Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.	2
4.	<i>Семінарське заняття №4</i> Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.	2

5.	<i>Семінарське заняття №5</i> Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.	2
6.	<i>Семінарське заняття №6</i> Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.	2
7.	<i>Семінарське заняття №7</i> Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	2
8.	<i>Семінарське заняття №8</i> Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.	2
9.	<i>Семінарське заняття №9</i> Тема 6. Екологічні аспекти соціальної відповідальності бізнесу.	2
10.	<i>Семінарське заняття №10</i> Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності.	2
11.	<i>Семінарське заняття №11</i> Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.	2
12.	<i>Семінарське заняття №12</i> Тема 9. Оцінювання результативності соціальної відповідальності бізнесу.	2
13.	<i>Семінарське заняття №13</i> Тема 9. Оцінювання результативності соціальної відповідальності бізнесу.	2
14.	<i>Семінарське заняття №14</i> Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.	2
15.	<i>Семінарське заняття №15</i> Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.	2
16.	<i>Заліковий модуль</i>	2
<i>Разом</i>		32

РОЗДІЛ 3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.

Мета: розглянути питання, що стосуються сутності соціальної відповідальності, її видів, принципів, підстав, аспектів розвитку в історичному контексті та кризь призму концепції сталого розвитку.

Питання для обговорення.

1. Наукові підходи до визначення сутності соціальної відповідальності.
2. Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку.
3. Види соціальної відповідальності.
4. Підстави соціальної відповідальності.
5. Принципи соціальної відповідальності.

Семінарське заняття № 2

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку.

Мета: розглянути питання, що стосуються сутності соціальної відповідальності, її видів, принципів, підстав, аспектів розвитку в історичному контексті та кризь призму концепції сталого розвитку.

Питання для обговорення.

1. У чому проявляється спільність та відмінність понять реальна та потенційна відповідальність?
2. У чому проявляється подвійний характер відповідальності згідно вчення Платона?
3. Дайте визначення соціальній відповідальності.
4. Які ознаки розкривають сутність соціальної відповідальності?
5. Яким чином пов'язані між собою соціальна відповідальність та соціальна безпека?

Семінарське заняття № 3

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.

Мета: надання загальних уявлень про сутність та основні чинники розвитку соціальної відповідальності людини та держави у контексті функціонування соціальної держави як системи.

Питання для обговорення.

1. Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини.
2. Соціальна відповідальність держави.
3. Соціальна держава.

Семінарське заняття № 4

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.

Мета: надання загальних уявлень про сутність та основні чинники розвитку соціальної відповідальності людини та держави у контексті функціонування соціальної держави як системи.

Питання для обговорення.

1. У чому полягає сутність соціальної відповідальності людини? Яким чином вона проявляється?
2. Розкрийте форми прояву соціальної відповідальності людини.
3. З яких структурних елементів складається соціальна відповідальність як соціальний механізм контролю?
4. Яким чином соціальна відповідальність держави пов'язана з її функціями?
5. Чи впливає якість державного управління на її соціальну відповідальність? Поясніть свою відповідь на прикладах.

Семінарське заняття № 5

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Мета: простежити історію становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності; виявити підходи до організації корпоративної соціальної відповідальності підприємства у розрізі її основних моделей.

Питання для обговорення.

1. Історія становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.
2. Сутність концепції корпоративна соціальна відповідальність.
3. Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства.
4. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності.

Семінарське заняття № 6

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Мета: простежити історію становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності; виявити підходи до організації корпоративної соціальної відповідальності підприємства у розрізі її основних моделей.

Питання для обговорення.

1. Проаналізуйте етапи становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.
2. Розкрийте сутність категорії «корпоративне соціальне реагування» (corporate social responsiveness).
3. Чому М. Фрідмен заперечував концепцію корпоративної соціальної відповідальності?
4. Згідно якої моделі, на Вашу думку, розвивається КСВ у Україні? Поясніть свою відповідь.

Семінарське заняття № 7

Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.

Мета: уявити відмінність між корпоративною соціальною відповідальністю та корпоративним громадянством; ознайомити слухачів з положеннями концепції гідної праці; розглянути міжнародну практику законодавчого регулювання КСВ.

Питання для обговорення.

1. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
2. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ).
3. Забезпечення достойної праці у системі КСВ.
4. Корпоративне громадянство.
5. Практика трудових відносин крізь призму концепцій КСВ та корпоративного громадянства в Україні.

Семінарське заняття № 8

Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Мета: виявити складові зовнішньої відповідальності бізнесу у розрізі об'єктів відповідальності та вивчити напрями застосування новітніх інструментів стратегічної корпоративної філантропії.

Питання для обговорення.

1. Складові зовнішньої відповідальності бізнесу.
2. Соціальна відповідальність бізнесу у розрізі об'єктів відповідальності.
3. Новітні інструменти стратегічної корпоративної філантропії.
4. Соціально відповідальний маркетинг.
5. Відповідальне управління ланцюгом постачання.
6. Відповідальність компаній щодо партнерів по бізнесу.

Семінарське заняття № 9

Тема 6. Екологічні аспекти соціальної відповідальності бізнесу.

Мета: розкрити сутність екологічної відповідальності у контексті її еволюцій та з виділенням елементів екологічної відповідальності бізнесу.

Питання для обговорення.

1. Сутність екологічної відповідальності.
2. Еволюція концепцій екологічної відповідальності.
3. Елементи екологічної відповідальності бізнесу.
4. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності.

5. Шляхи посилення екологічної відповідальності.

Семінарське заняття № 10

Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності.

Мета: дослідити основні проблеми розвитку ефективного соціального партнерства в Україні.

Питання для обговорення.

1. Дайте визначення соціального партнерства.
2. Наведіть можливі форми соціального партнерства.
3. Назвіть учасників соціального партнерства.
4. В чому полягає зв'язок між соціальним партнерством і соціальною відповідальністю.
5. Які переваги отримує суспільство від дотримання бізнесом принципів соціальної відповідальності?

Семінарське заняття № 11

Тема 8. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.

Мета: проаналізувати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.

Питання для обговорення.

1. Дайте визначення моніторингу КСВ.
2. Які організаційно – методичні завдання вирішуються при підготовці до проведення моніторингу КСВ?
3. Які основні функції моніторингу?
4. Назвіть параметри моніторингу КСВ.
5. Які міжнародні стандарти соціальної звітності Ви знаєте?

Семінарське заняття № 12

Тема 9. Оцінювання результативності соціальної відповідальності бізнесу.

Мета: дослідити фактори ефективності застосування інструментів КСВ та методи її оцінювання.

Питання для обговорення.

1. Фактори ефективності функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією.
2. Рівні і показники соціальної відповідальності бізнесу.

Семінарське заняття № 13

Тема 9. Оцінювання результативності соціальної відповідальності бізнесу.

Мета: дослідити фактори ефективності застосування інструментів КСВ та методи її оцінювання.

Питання для обговорення.

1. Перелічіть інструменти КСВ та дайте характеристику кожному.
2. Які інструменти КСВ доцільні для використання та стратегічному та тактичному рівнях. Чому?
4. Що слід враховувати при оцінці ефективності соціальної відповідальності держави?
5. Які внутрішні та зовнішні чинники впливають на впровадження та ефективність функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією? Проаналізуйте кожну групу.

Семінарське заняття № 14

Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Мета: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Питання для обговорення.

1. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.
2. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.

3. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
4. Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Семінарське заняття № 15

Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Мета: підсумувати чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні та визначити напрями державної політики її розвитку у контексті перспектив прийняття Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Питання для обговорення.

1. На які сфери діяльності спрямовується соціальна відповідальність українських підприємств?
2. Які фактори здійснюють вплив на формування соціальної відповідальності в Україні?
3. Дайте характеристику основним перешкодам впровадження соціальної відповідальності в Україні. Яким чином їх можна подолати?
4. Чому наявна нормативно-правова база України не стимулює розвиток соціальної відповідальності бізнесу?

Заліковий модуль

РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Види робіт Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна к-ть балів
	Категорії оцінки практичних робіт та семінарських занять	Від 0 до 10 балів	80
	<i>Практичні роботи</i>		
1.	• практична робота виконана в зазначений термін, у повному обсязі, без помилок і зарахована	10	
	• практична робота виконана в зазначений термін, у повному обсязі, зарахована, але є несуттєві помилки	9	
	• практична робота виконана в зазначений термін, у повному обсязі, зарахована, але є суттєві помилки, що частково впливають на висновки і пропозиції	8	
	• практична робота виконана у неповному обсязі, або (та) з порушенням терміну її виконання, або (та) при наявності значних помилок, і зарахована при умові її доопрацювання	7	
	• виконання пропущеної без поважних причин практичної роботи або повторне виконання не зарахованої практичної роботи	6	
	• практична робота не виконана або не зарахована	0	
	<i>Семінарські заняття</i>		
	- розгорнутий, вичерпаний виклад змісту питання; повний	10	

№ з/п	Види робіт Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна к-ть балів
	перелік необхідний для розкриття змісту питання категорій та законів; правильне розкриття змісту категорій та законів, механізму їх взаємозв'язку та взаємодії; демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; використання актуальних фактичних та статичних даних, матеріалів останніх подій в економічній, фінансовій та суспільних сферах в країні та за її межами		
	- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він потрібен для вичерпного розкриття питання); при розкритті змісту питання в цілому правильно, за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді.	9	
	- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття двох із пунктів, указаних вище (якщо він потрібен для вичерпного розкриття питання); одночасно мають місце обидва типи недоліків, які окремо характеризують попередні критерії оцінки; відповідь малообґрунтована, неповна; студент не знайомий з законодавчими матеріалами, матеріалами періодичної преси з фінансово-аналітичних питань; студент лише з допомогою викладача може зрозуміти та виправити свої помилки.	8	
	- порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох чи більше пунктів, указаних вище; одночасно мають місце два чи більше типів недоліків, які окремо характеризують попередні критерії оцінки; у відповіді відсутні належні докази й аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні; характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді; допущенні грубі помилки й студент не може їх виправити; студент приймав участь в доповненнях, робив рецензії на виступи інших студентів, зробив повідомлення по суті заняття тощо.	4	
	- студент відсутній на занятті; студент не приймав участі в обговоренні питань	0	
2.	Проміжний контроль 1 (контрольна робота). Проводиться в письмовій формі за окремими варіантами. Встановлено 3 рівні складності завдань		20
	- 1 рівень: завдання з вибором відповіді		10
	- 2 рівень: теоретичні питання		10

№ з/п	Види робіт Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна к-ть балів
	- 3 рівень: розв'язування задачі		

Укладач: _____ Маліновська О.Я., доцент кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, к.е.н., доцент